

Temanotat

Palestina: Situasjonen for Fatah-medlemmer på Gazastripen

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Palestina: Situasjonen for Fatah-medlemmer på Gazastripen**

SUMMARY

Fatah members are prohibited from conducting political activity in Gaza. Their party offices are taken over by Hamas and they may not arrange any meetings elsewhere either. The only exception is for the elected members of the Palestinian Parliament who are granted immunity.

All participation in demonstrations or other political activity, including critical statements in social media, is monitored and reacted upon. The most common form of reaction is summons and interrogation by the internal security police. The interrogations are uncomfortable and long lasting, from early morning to late evening.

The situation has improved somewhat during the past year, much due to a better atmosphere between Hamas and Fatah after several meetings where reconciliation has been discussed, although a proper deal is still not in place.

SAMMENDRAG

Hamas har forbudt Fatah-medlemmer å drive politisk virksomhet i Gaza. Deres kontorer er overtatt av Hamas og de får ikke avholde møter andre steder heller. Det finnes et unntak for de av Fatahs medlemmer som er valgt inn i Parlamentet. De har immunitet og denne overholdes av Hamas.

Det blir slått ned på deltakelse i demonstrasjoner og annen politisk aktivitet, inkludert kritiske ytringer om Hamas i sosiale medier. Mest utbredt reaksjonsform er innkallinger til avhør hos sikkerhetspolitiet. Avhørene gjennomføres på ukomfortabel måte, og varer fra morgen til kveld.

Situasjonen har bedret seg noe siste året, mye på grunn av et bedre klima mellom Hamas og Fatah i kjølvannet av inngåtte intensjonsavtaler om forsoning.

INNHold

1. Innledning	5
2. Fatah-medlemmers risiko for forfølgelse i Gaza.....	5
3. Mulighet for Fatah til å drive politisk virksomhet	7
4. Risiko for straffeforfølgelse ved retur til Gaza	9
5. Husarrest.....	10
6. Politiske fanger og behandling av disse.....	10
7. Avledet forfølgelse.....	12
8. Oppsummering.....	12
9. Referanser	13

1. INNLEDNING

Dette notatet vil redegjøre for dagens situasjon for Fatah-medlemmer på Gazastripen, som har blitt styrt av den islamske motstandsbevegelsen Hamas siden sommeren 2007. Makt overtakelsen kom i stand etter en blodig krig mellom den Fatah-dominerte palestinske selvstyregjeringen (Palestine Authority (PA)) og Hamas, som vant parlamentsvalget i 2006. Som følge av regimeskiftet i Gaza, flyktet hundrevis av Fatahs medlemmer samt de fleste av partiets lokale ledere til Vestbredden eller utlandet. PA styrer fortsatt Vestbredden fra den palestinske hovedstaden Ramallah. Det har ikke vært avholdt parlamentsvalg siden 2006. I dag styres altså de to landområdene som separate enheter.

Spørsmål som i hvor stor grad Fatah-medlemmer og -ledere fortsatt blir arrestert av Hamas-myndighetene, og hvor stor frihetsgrad de har til å drive politisk virksomhet, vil bli belyst. Informasjonen som gjengis er i hovedsak innhentet på en informasjonsinnhentesreise til Vestbredden og Gazastripen i april i år. Kildene Landinfo har konferert med representanter ulike menneskerettsorganisasjoner, politiske og akademiske miljøer samt pressen.

2. FATAH-MEDLEMMERS RISIKO FOR FORFØLGELSE I GAZA

De kildene Landinfo snakket med på Vestbredden og Gazastripen i april i år beskrev en bedring av situasjonen for politiske opponenter i Gaza sammenlignet med et par år tilbake. International Crisis Groups (ICG) representant i Gaza mente de største problemene har opphørt (intervju 10. april 2013, Gaza). Han la til at noen likevel blir arrestert for ulike forhold fra tid til annen, og dersom bakgrunnen for arrestasjonen er av tilstrekkelig alvorlighetsgrad, kan man bli sittende i varetekt til det kan forhandles med myndighetene på Vestbredden om løslatelse. ICG-representanten var også av den formening at det ikke lenger er en utbredt frykt blant Fatah-medlemmer, og han viste til at man i dag kan se Fatahs flagg i gatebildet. Han la til at flere som tidligere hadde reist fra Gazastripen har fått lov til å returnere. Medlemmer av Fatahs revolusjonære råd får lov til å komme og gå. Det samme gjelder for lokale Hamas-motstandere og Fatah-affilierte journalister (ICG, intervju Gaza, 10. april 2013).

Ifølge ICG i Gaza er graden av frihet for Fatah-folk i Gaza større enn den for Hamas-medlemmer på Vestbredden. Dersom man imidlertid truer sikkerheten, vil det bli slått hardt ned på. Å dele sikkerhetsinformasjon med myndighetene i Ramallah er et forhold som Hamas-myndighetene mener truer den interne sikkerheten på Gazastripen, og dette blir ansett som en alvorlig kriminell handling. Dette betraktes som kollaboratørvirksomhet fordi Hamas-myndighetene mener selvstyremyndighetene på Vestbredden samarbeider med Israel.

Lederen for Hamas tenketanken House of Wisdom, Ahmed Yousef, bekreftet at det å dele sikkerhetsinformasjon med PA var straffbart (intervju 10. april 2013, Gaza). Bruk av kamera eller GPS med informasjon om al-Qassam-brigaden var ett eksempel på sensitiv informasjon man kan bli straffet for å dele med aktører på Vestbredden.

Begrunnelsen for at dette er så sensitivt, er at informasjon som sendes myndighetene i Ramallah også blir plukket opp av israelerne, med eller uten PAs hjelp.

Det er en generell antakelse blant palestinere at samarbeidet mellom Ramallah og Israel går langt utover det som er avtalefestet, og derfor mener mange det er en reell frykt for at det som blir sendt til Ramallah, også blir sett av israelske myndigheter. Noen av dem som anklages for å ha delt sikkerhetsinformasjon med PA og/eller Israel, innrømmer dette, ifølge Ahmed Youssef. Det medfører ikke straff dersom slik kontakt ikke kan knyttes til sikkerhetsspørsmål, som koordinater og lignende, hevdet han. For å avdekke lekkasje av sensitiv informasjon, blir e-post og annen kommunikasjon overvåket (Ahmed Youssef, intervju 10. april 2013, Gaza).

Et tegn på bedring i forholdet mellom Hamas og Fatah var anledningen Fatah fikk til å feire sitt 48års jubileum i begynnelsen av januar i år. Over en halv million unge og eldre samlet seg i den første lovlige markeringen for Fatah i Gaza sentrum siden Hamas overtok makten sommeren 2007. Et annet positivt tegn på forsoning som ble nevnt, var at fredagsbønnene inneholder mindre voldsretorikk enn tidligere.

Lederen for menneskerettighetsorganisasjonen al-Dameer (intervju 10. april 2013, Gaza) sammenlignet forholdene i Gaza med andre arabiske regimer og pekte på det fellestrekk at regimemotstandere arresteres. ”Vil man leve i fred, må man ikke blande seg inn i politikk”, ble det sagt.

Lederen for MR-organisasjonen al-Mezan mente at Hamas etter seks års styre i Gaza har befestet sin ledelse og blitt bedre institusjonalisert. Hamas har fått erfaring i å styre og forholdene i ledelsen er blitt mer institusjonalisert. Hamas har gått fra å være en bevegelse til en stat. Før var det motsatt at staten var bevegelsen. Dette er ikke ensbetydende med at menneskerettighetssituasjonen har blitt bedre. Likevel mente lederen for al-Mezan at det er en viss bedring å spore, selv om det fortsatt er alvorlige utfordringer knyttet til menneskerettighetene i Gaza i dag. Ifølge al-Mezan er situasjonen for politiske motstandere av Hamas regimet til enhver tid avhengig av temperaturen i forholdet mellom Fatah og Hamas.

Lederen for ICHR, Randa Siniora, refererte til ny årsrapport for 2012 som beskriver en liten nedgang i ulovlige arrestasjoner i Gaza og en økning på Vestbredden. Hun mener antall ulovlige arrestasjoner kan ses i lys av hva som er status i forsoningssamtalene mellom Hamas og Fatah. I perioder med samtaler er det færre slike arrestasjoner, mens de øker i perioder der situasjonen er mer anspent mellom partene, eller i perioder der det ikke pågår forsoningssamtaler (intervju 14. april 2013, Ramallah).

En statsviter og førsteamanuensis ved al-Azhar universitetet i Gaza var av samme oppfatning som Randa Siniora (intervju 9. april 2013, Gaza). Han mente at i perioder der forholdet mellom Fatah og Hamas er dårlig, risikerer medlemmer av Fatah i Gaza arrestasjon uten årsak. Hamas trenger ingen grunn til å arrestere noen, sa han. Hamas vet hvem som er hvem, og når PA arresterer noen på Vestbredden, trekker Hamas frem sin liste over Fatah-folk i Gaza. Spesielt utsatt, mente han, er tidligere medlemmer av Preventive Security og etterretningen. De som var vanlige politimenn har mindre å frykte, ifølge statsviteren. Som de andre kildene, mente også denne akademikeren at tonen mellom Hamas og Fatah er mildere nå enn tidligere og at de gjensidige anklagene er på et lavt nivå.

Det er grunn til å tro at en av grunnene til den opplevde bedringen i situasjonen for politisk opposisjonelle i Gaza, inkludert Fatah-medlemmer, er at disse har valgt å holde en lav profil for å unnsnippe avhør og arrestasjoner. Dertil er det mye som tyder på at situasjonen for denne gruppen er noe avhengig av det til enhver tid gjeldende politiske klimaet mellom Fatah og Hamas.

3. MULIGHET FOR FATAH TIL Å DRIVE POLITISK VIRKSOMHET

Blant Fatahs medlemmer og tillitsvalgte i Gaza er det kun de valgte parlamentsmedlemmene som har lov til å drive offentlig politisk virksomhet i Gaza. Det er syv gjenværende parlamentsmedlemmer fra Fatah i Gaza (Abu Shahlah, møte 9. april 2013). I tillegg er det en som reiser frem og tilbake mellom Gaza og Vestbredden. Fatahs parlamentsmedlemmer har et eget kontor i Gaza der de kan drive sin politiske virksomhet. Det palestinske parlamentet (Palestinian Legislative Council (PLC)) har vært handlingslammet siden juni 2006, da minst 40 av representantene fra Hamas sin valgliste Change and Reform ble arrestert av israelske sikkerhetsmyndigheter etter at den israelske soldaten Gilad Shalit ble kidnappet i Gaza. Siden Hamas' maktovertakelse i Gaza sommeren 2007 har det heller ikke vært felles møter mellom parlamentarikere internt i Gaza. Fortsatt sitter 15 PLC-medlemmer fengslet i Israel (møte med tre Hamas representanter, 17. april 2013, Ramallah).

Ifølge parlamentsmedlem Dr. Fesal Abu Shahlah (møte 9. april 2013, Gaza) aksepterer Hamas-myndighetene parlamentarikerens immunitet. Av den grunn får de syv gjenværende PLC-medlemmene fra Fatah lov til å drive vanlig politisk virksomhet, og de blir ikke arrestert. De får også, i motsetning til mange andre, lov til å reise inn og ut av Gazastripen. I tillegg har PLC-medlemmer en mulighet til å fritt uttale seg til media om politiske forhold.

Abu Shahlah la til at immunitet ikke er ensbetydende med beskyttelse. På spørsmål om han hadde behov for beskyttelse, svarte han "selvsagt!" Som PLC-medlem kommer det mange folk til ham, og de andre parlamentarikerne, med sine problemer og ber om hjelp. Noen ganger blir han utskjelt og møtt med truende atferd. Mange klager over fattigdom og trenger hjelp til sosial støtte, andre ber om hjelp til å få pass fra passmyndighetene i Ramallah. Som Fatahs representanter i Gaza får de derfor kritikk fra enkelte som føler seg urettferdig behandlet av PA-myndighetene i Ramallah. For Abu Shahlah betød immunitet i praksis at Hamas ikke stikker kjepper i hjulene for ham, men myndighetene gir ham ingen beskyttelse mot trusler eller voldelige angrep fra andre grupper.

Fatahs PLC-medlemmer i Gaza møtes jevnlig på sitt kontor i Gaza (Abu Shahlah, møte 9. april 2013). Andre Fatah-ledere og partiets medlemmer har ingen kontor eller offentlig møteplass. Partiets kontorer og lokaler er overtatt av Hamas, og de får ikke lov til å leie andre kontorer. Det er forbudt for den politiske opposisjonen å avholde offisielle møter, aktiviteter, demonstrasjoner og lignende. Møter mellom Fatahs ledere og andre medlemmer pågår derfor kun i mindre private sammenhenger.

Ifølge Ahmed Youssef (intervju 10. april 2013, Gaza), leder for House of Wisdom, er begrensningene på Fatahs aktiviteter på Gazastripen begrunnet med at det foreligger tilsvarende begrensninger for Hamas-aktivister på Vestbredden. Youssef la til at Fatah-ledere og andre medlemmer kan arbeide politisk i Gaza, men de kan ikke åpne sine kontorer før Hamas får drive sin politiske virksomhet på Vestbredden.

Vanlige medlemmer av partiet kan risikere etterforskning og eventuelt kortere fengslinger dersom de har deltatt i Fatah-tilknyttede aktiviteter eller kommet med politiske uttalelser eller kritiske bemerkninger om Hamas (Abu Shahlah, møte 9. april 2013, Gaza).

I dag blir ikke PLC-medlemmer fra Fatah angrepet av Hamas. Situasjonen for denne gruppen er bedre enn for noen år siden, ifølge Abu Shahlah. Likevel kan man risikere utreisenekt, etterforskning, arrestasjon eller husransaker med mer. Dette er langt mindre alvorlige reaksjoner enn tidligere – da skjøt de og fengslet folk over en lengre periode. Nå er det mindre av det, men det forekommer fortsatt. Situasjonen har riktignok bedret seg etter den siste krigen i Gaza i november i fjor.

Aktiviteter som kan medføre avhør i dag er deltakelse i demonstrasjoner, partiaktiviteter, samlinger eller fester der det blir sunget Fatah-sanger, eller aktivitet i sosiale medier.

Et tilfelle av utreisenekt forekom i mars i år da tre Fatah-medlemmer ble nektet å reise ut av Gaza for å delta på et EU-møte i Brussel. Et eksempel på at aktivitet i sosiale medier kan medføre arrestasjon er anholdelsen av Bassam Nuheid, mediarådgiver til Amal Haddad, medlem av Fatahs sentralkomité, som ble anholdt i to-tre dager for å ha skrevet sine meninger på sosiale medier. Tilsvarende skjedde med en studentleder ved Open Quds University i Khan Younis. Han ble slått i ansiktet og truet over flere dager (Abu Shalah, møte 9. april 2013).

Et annet tilfelle som ledet til avhør hos sikkerhetspolitiet gjaldt et Fatah-medlem som nettopp hadde returnert til Gaza etter å ha deltatt på en konferanse (sosialt forum) i Tunisia. Det sikkerhetspolitiet var interessert i å finne ut var om Mohammed Dahlan hadde sponset reisen hans (lederen for al-Dameer, møte 10. april 2013, Gaza). Fatah-medlemmet hadde svart negativt på spørsmålet, men ble likevel bedt om å møte hos politiet igjen neste dag. Vedkommende rapporterte dette inn til menneskerettighetsorganisasjonen al-Dameer.

Andre politiske opposenter blir også rammet av ulike reaksjoner. Den 7. mai i år slo sikkerhetspolitiet i Khan Younis hardt ned på en fredlig demonstrasjon mot Israels angrep på Syria, arrangert av PFLP (People's Front for the Liberation of Palestine). Ifølge ICHR (2013b) rev politiet ned plakater og bilder som demonstrantene holdt opp, fem personer ble brakt til politistasjonen i Khan Younis og deretter videresendt til politiets forhørsenhet. Noen demonstranter ble slått, mens journalister ble fratatt sine kamera og båndopptakere. Noen av journalistene skal også ha blitt slått og anholdt av politiet. Noen ble relativt raskt løslatt.

På tross av en beretning om en viss bedring i situasjonen for Fatahs tilhengere i Gaza, pågår det fremdeles overvåking av politiske opposenter, og handlingsrommet for Hamas-kritisk aktivitet er svært begrenset.

4. RISIKO FOR STRAFFEFORFØLGELSE VED RETUR TIL GAZA

Mange av de som flyktet fra Gaza etter at Hamas overtok makten der har returnert, ifølge flere av kildene Landinfo møtte på informasjonsinnhentingsreisen i april i år.

Lederne for menneskerettighetsorganisasjonene al-Mezan og al-Dameer (møter hhv. 9. april og 10. april 2013, Gaza) mente at personer som ikke har drept noen i Gaza, og her refererer de i hovedsak til kamphandlingene som fant sted i 2007, kan returnere til Gaza uten risiko for alvorlige reaksjoner. Dette inkluderte også tidligere ansatte i den forebyggende sikkerhetstjenesten (Preventive Security), som var en av ordensmaktene i Gaza før splittelsen. Personer som derimot har drept noen, kan ikke returnere uten å risikere hevnangrep og straffeforfølgelse. Lederen for al-Mezan la til at risiko for reaksjoner i dag er avhengig av den individuelle sak. Det forekommer fortsatt klankonflikter i Gaza, men det er ikke slik at alle fra en klan som var aktiv under krigen mellom Hamas og Fatah våren og sommeren 2007, som for eksempel Dughmush-klanen, har noe uoppgjort med andre i Gaza. Det avhenger av hva den enkelte person har gjort. Det er ingen generell forfølgelse av enkeltfamilier.

Lederen for ICHR, Randa Siniora (intervju, 14. april, Ramallah), gikk noe lenger enn de to organisasjonslederne i Gaza ved å hevde at de som flyktet i 2007 har gode grunner til ikke å returnere til Gaza pga. krigen som ble utkjempet mellom Hamas og Fatah før maktovertakelsen sommeren 2007.

Organisasjonen al-Dameer har hjulpet flere Fatah-medlemmer med å returnere til Gaza (intervju 10. april, Gaza). Et medlem av Fatah som ønsker å returnere til Gaza må søke om en innreisetillatelse fra Hamas-myndighetene. Man må påregne arrestasjon på grensen og å bli tatt med til sikkerhetspolitiet for etterforskning dersom man ikke har tillatelsen i orden. Kun de med tillatelse kan komme inn uten en slik mottakelse. Selv med en tillatelse vil man kunne bli etterforsket og bedt om å avholde seg fra politisk virksomhet (Abu Shehlah, intervju 9. april 2013). Også lederen for al-Mezan (møte 9. april 2012, Gaza) meddelte Landinfo at man må forvente å bli forhørt om hvor man har oppholdt seg, hva man har gjort og hvem man har snakket med ved retur til Gaza etter et opphold utenfor.

Representanter for Innenriksdepartementet i Gaza bekreftet overfor Landinfo (møte 11. april 2013, Gaza) at man kan risikere avhør ved retur. Dersom personen har et rulleblad, kan vedkommende nektes retur eller risikere fengsling. Dersom det ikke foreligger et rulleblad, kan personen fritt oppholde seg i Gaza mens det foretas eventuelle videre undersøkelser, ble det hevdet.

Lederen for al-Dameer var av den oppfatning at det er umulig for personer tilhørende Fatah å returnere til Gaza dersom de har drept noen. Menneskerettighetsorganisasjonen har imidlertid lyktes i å hjelpe mange fra Fatah tilbake til Gaza. Mange av disse kom tilbake etter at PA sluttet å utbetale lønn til de som oppholder seg utenfor de palestinske områdene.

Lederen for House of Wisdom, Ahmed Youssef (møte 10. april 2013, Gaza), som er tilknyttet Hamas, fortalte Landinfo at tidligere Fatah-medlemmer som returnerer til Gaza risikerer en til to dagers avhør og at de blir advart mot visse typer aktivitet. De blir bedt om å forholde seg rolig for sin egen sikkerhets skyld. Dette gjøres for å realitetsorientere dem om at det fortsatt finnes folk i Gaza som ikke er glade for at de returnerer og som holder dem ansvarlig for det som har skjedd med deres

familiemedlemmer som mistet livet. Yussef la til at personer som ikke har noe kriminelt rulleblad kan returnere uten å få problemer med myndighetene. I løpet av det siste halvåret hadde 90 personer med Fatah-bakgrunn returnert. Dette var et resultat av forsoningsavtalen som ble inngått i Kairo mellom Hamas og Fatah i januar 2013. Avtalen gir ikke amnesti til de som har begått kriminelle handlinger og tok del i kamphandlinger i 2007. Noe slikt vil kun eventuelt komme på plass etter at det foreligger en reell forsoning mellom partiene.

Representantene for Innenriksdepartementet hevdet at hvem som helst kan returnere til Gaza, men at enkelte måtte regne med å bli avhørt/utspurt om hvor de har reist, hvor de har oppholdt seg og hvorfor de reiste (møte 11. april 2013, Gaza).

Den velkjente Fatah-lederen Abu Ali Shahin er et eksempel på en som har returnert til Gaza i år. Han kom tilbake til markeringen av Fatahs jubileum etter å ha vært i eksil i mange år¹ (IMEMC 2013).

5. HUSARREST

Tidligere ble det gitt husarrest til medlemmer av Fatah, både rett etter makttovertakelsen i 2007 og under operasjonen Cast Lead i 2009. Dette skjer ikke lenger, ifølge parlamentsmedlemmet Abu Shahlah. Heller ingen andre av Landinfos kilder nevnte dette som et virkemiddel brukt av Hamas-myndighetene i dag. Derimot ble det sagt at returnerte Fatah-medlemmer ved retur kan bli bedt av myndighetene om å holde en lav profil og ikke involvere seg i politisk aktivitet (Ahmed Youssef, møte 10. april 2013, Gaza; Abu Shahlah møte 9. april 2013, Gaza). Dette, i tillegg til politiske opponenter eget ønske om å unngå trakassering og fengsling, er mest sannsynlig de fremste forklaringsfaktorene på den noe forbedrede situasjonen for politiske opponenter i Gaza.

6. POLITISKE FANGER OG BEHANDLING AV DISSE

I kjølvannet av makttovertakelsen sommeren 2007 ble mange av Hamas' politiske motstandere arrestert, inkludert ansatte i PAs Forebyggende sikkerhetstjeneste, Preventive Security. Landinfo har fått divergerende informasjon om dagens tall på fengslede Fatah-medlemmer i Gaza. PLC-representanten Abu Shahlah opplyste at 30 Fatah-medlemmer fortsatt er innsatt i Hamas fengsler i Gaza (møte 9. april 2013). Alle med dom. De fleste av disse har sittet fengslet siden 2007/2008, men noen har blitt fengslet senere. Blant anklagene mot dem som er arrestert senere er kontakt med myndighetene i Ramallah. De er anklaget for å være spioner (*takhaber*).

Ifølge al-Dameers leder sitter ti-tolv av Fatahs medlemmer fengslet (intervju 10. april 2013, Gaza).

---

¹ Abu Ali Shahin døde imidlertid av sykdom i slutten av mai 2013.

I en pressemelding fra The Palestine Press News Agency fra juli 2012 fremgikk det imidlertid at det da var 71 Fatah-medlemmer fengslet av Hamas-myndighetene i Gaza (Bannoura 2012).

Ifølge statsviteren ansatt ved al-Azhar universitetet (møte 9. april 2013, Gaza) ble flere av de innsatte med bakgrunn fra Fatah løslatt som en gest etter Kairo-avtalen og Doha-erklæringen. Dette kan forklare det store spriket i antall innsatte fra juli i fjor til april i år.

I juni 2012 uttalte Fatahs talsmann at partiets medlemmer som sitter fengslet i Gaza lider under svært dårlige forhold. Han sa at tolv innsatte er stuert sammen på et rom som knapt er stort nok for fem personer (Wafa 2012).

Ansatte ved Gaza Community Mental Health Programme besøker to ganger i uken innsatte ved fengsler i Gaza og Khan Younis. Lederen for programmet, Ahmed Abu Tawahina, fortalte Landinfo (møte 9. april 2013, Gaza) at de innsatte i størst grad klager over isolat, helseproblemer og mangel på medisiner. På spørsmål om de innsatte ble utsatt for tortur i fengselet, svarte Tawahina at de ikke kunne dokumentert dette fordi de innsatte vegret seg for å snakke om det.

Skjebnen til de gjenværende innsatte med Fatah-bakgrunn vil avgjøres i de pågående forsoningssamtalene mellom Fatah og Hamas. PLC-representanten Abu Shahlah var verken optimistisk eller pessimistisk med hensyn til dette, men la til at en løsning er påkrevet – ”vi skylder vårt folk det [forsoning]”.

Flere av Landinfos kilder påpekte at Hamas-myndighetene i dag heller kaller inn politiske opponenter til daglange avhør i stedet for å fengsle dem. For liten fengselskapasitet ble nevnt som en mulig begrunnelse for det. Avhørene gjennomføres av Internal Security og finner sted i det som kalles ”bussen”. Dette er et trangt rom der de avhørte blir plassert på små stoler der de må sitte eller stå i ukomfortable posisjoner. Ifølge ICHR blir man utsatt for slag, trakassering og i enkelte tilfeller tortur under avhør (Randa Siniora, intervju 14. april 2013).

Lederen for al-Mezan mente bruk av tortur fortsatt forekommer, men i langt mindre grad enn tidligere (intervju 9. april 2013, Gaza). De som risikerer dette er først og fremst kollaboratører og personer arrestert for annen alvorlig kriminalitet. Han la til at trakassering av varetektsfengslede og andre innsatte imidlertid fortsatt er utbredt. Dette mente han skyltes en stammementalitet.

ICHR årsrapport for 2012 (2013a, s. 12) sier følgende om tortur: ”A total number of 306 cases of allegations of torture were received by ICHR in 2012, numbering (134) in the Gaza Strip, and (172) in the West Bank.” Dette er en økning i forhold til 2011, da totalt 214 tilfeller ble rapportert inn til MR-organisasjonen, hhv. 112 på Vestbredden og 102 på Gazastripen (ICHR 2012).

ICHR (2013a) rapporterte om ni døde blant innsatte i fengsler og varetektsfengsler i Gaza i 2012. Syv av disse ble av ukjente gjerningsmenn, senere bekreftet medlemmer av al-Qassam brigaden, dratt ut av et varetektsfengsel tilhørende sikkerhetspolitiet, der de satt inne for mistanke om kollaboratørvirksomhet, og drept (ICHR 2013a, s.14). Dette skjedde under Israels militæroffensiv mot Gazastripen i november 2012. Ifølge ICHR (2013a, s. 14) er det ingenting som tyder på at de syv ble løslatt før de ble dratt ut av varetekt og drept. ICHR har bedt myndighetene i

Gaza om å etterforske saken, men de har så langt ikke mottatt noen rapport fra etterforskningskomiteen som skal være nedsatt.

7. AVLEDET FORFØLGELSE

PLC-representanten for Fatah, Dr. Fesal Abu Shahlah (møte 9. april 2013, Gaza), hevdet at familiemedlemmer har blitt arrestert dersom det Fatah-medlemmet Hamas-myndighetene ville ha tak i var gått i dekning. Sikkerhetspolitiet har utført husransaker eller sendt brev hjem til folk med innkalling til avhør hos sikkerhetspolitiet. Dersom vedkommende ikke møtte, ville de kalle inn et annet familiemedlem. Dette forekommer ikke lenger, ifølge Abu Shahlah, blant annet på grunn av at man frykter reaksjonene fra Hamas og dermed møter opp ved innkallinger i stedet for å gjemme seg.

Lederen for menneskerettighetsorganisasjonen al-Mezan (møte 9. april 2013, Gaza) mente det har vært en nedgang i antall tilfeller av såkalt avledet forfølgelse over tid. Han bemerket imidlertid at det fortsatt kan forekomme dersom den mistenkte har forsvunnet.

Førsteamanuensis og statsviter ved al-Azhar universitetet (møte 9. april 2013, Gaza) var også av den oppfatning at det for tiden ikke skjer avledet forfølgelse. Han la til at det har skjedd for å legge press på personen som er ettersøkt. For øyeblikket er det rolig og det forekommer ikke nå siden klimaet mellom Fatah og Hamas er relativt godt. Men dette kan raskt endres, la han til.

8. OPPSUMMERING

Fatahs medlemmer i Gaza risikerer fortsatt reaksjoner fra Hamas-myndighetene dersom de ytrer seg kritisk til Hamas' styre i Gaza eller deltar i annen politisk virksomhet. Deltakelse i demonstrasjoner og politiske møter er forbudt. Den mest utbredte reaksjonsform later til å være innkallelse til og gjennomføring av avhør hos sikkerhetspolitiet. Alvorligere reaksjonsformer som arrestasjon skjer i tilfeller der Hamas mener det foreligger lovbrudd som for eksempel kollaboratør- eller spionvirksomhet, der selv kontakt med myndighetene i Ramallah kan være tilstrekkelig for å få en tiltale.

Situasjonen for Fatahs medlemmer i Gaza er labil og varierer noe avhengig av temperaturen på forholdet mellom Hamas og Fatah. I perioder med dialog mellom partiene, som da Landinfo var i Palestina, er situasjonen noe bedre enn ellers. Dette kan fort endres dersom forholdene igjen skulle tilspisse seg.

Det virker som om Fatah-medlemmer i Gaza for tiden forholder seg rolige for å unngå å komme i myndighetenes søkelys, med de former for trakassering og mer alvorlige reaksjoner det kan medføre.

9. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Bannoura, S. (2012, 17. juli). Fateh Political Prisoners In Gaza Declare Hunger Strike. *IMEMC & Agencies*. Tilgjengelig fra <http://www.imemc.org/article/63917> [lastet ned 14. juni 2013]
- ICHR, dvs. Independent Commission for Human Rights (2012, 21. april). *The status of human rights in Palestine, Executive summary. Seventeenth annual report 2011*. Ramallah: ICHR. Tilgjengelig fra <http://www.ichr.ps/en/2/6/753/ICHR-17th-Annual-Report-ICHR-17th-Annual-Report.htm?d=2012> [lastet ned 17. juni 2013]
- ICHR (2013a, 26. mai). *The status of human rights in Palestine, Executive summary. Eighteenth annual report 2012*. Ramallah: ICHR. Tilgjengelig fra <http://www.ichr.ps/en/2/6/1041/ICHR-18th-Annual-Report.htm> [lastet ned 17. juni 2013]
- ICHR (2013b, 9. mai). *The Independent Commission for Human Rights Expresses its Grave Concern over Dispersing Peaceful Assembly by Force and Attacking Journalists in the City of Khan Younis*. Ramallah: ICHR. Tilgjengelig fra <http://www.ichr.ps/en/2/4/1026/The-Independent-Commission-for-Human-Rights-Expresses-its-Grave-Concern-over-Dispersing-Peaceful-Assembly-by-Force-and-Attacking-Journalists-The-Independent-Commission-for-Human-Rights-Expresses-its-Grave-Concern-over-Dispersing-Peaceful-Assembly-by-Force-and-Attacking-Journalists-in-the-City-of-Khan-Younis.htm> [lastet ned 18. juni 2013]
- IMEMC, dvs. International Middle East Media Center (2013, 30. mai). Palestinian Leader Passes Away After Life Of Struggle. *IMEMC & Agencies*. Tilgjengelig fra <http://www.imemc.org/article/65591> [lastet ned 20. juni 2013]
- Wafa (2012, 3. mars). Fatah: Hamas Gaza Leaders Want to Maintain Division. *Wafa*. Tilgjengelig fra <http://english.wafa.ps/index.php?action=detail&id=19172> [lastet ned 14. juni 2013]

Muntlige kilder

- General Director og Head of Department of Foreign NGOs, Innenriksdepartementet i Gaza, møte, 11. april 2013, Gaza.
- ICG-Gaza, møte 10. april 2013, Gaza.
- Lederen for menneskerettighetsorganisasjonen al-Dameer, møte 10. april 2013, Gaza.
- Lederen for Gaza Community Mental Health Programme, Ahmed AbuTawahina, møte 9. april 2013, Gaza.
- Lederen for Independent Commission for Human Rights (ICHR), Randa Siniora, møte 14. april, Ramallah.
- Lederen for menneskerettighetsorganisasjonen al-Mezan, møte 9. april 2013, Gaza.
- PLC-representanter for Hamas: Abderrahman F. Zaidan, Dr. Mayam Saleh og Samira al-Halayqa, møte 17. april 2013, Ramallah.
- Shahlah, Dr. Fesal Abu, PLC-representant for Fatah og medlem av Fatahs Revolusjonsråd, møte 9. april 2013, Gaza.
- Statsviter og førsteamanuensis ved al-Azhar universitetet i Gaza, møte 9. april 2013, Gaza.
- Youssef, Ahmed, leder for House of Wisdom, møte 10. april 2013, Gaza.